

Svensk författningssamling

Lag

om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

SFS 2018:1913

Publicerad
den 30 november 2018

Utfärdad den 22 november 2018

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden²

dels att 1 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 6, 11–13, 18, 19, 21, 23, 26–28 och 30 §§, 4 kap. 2 §, 5 kap. 3–7 §§, 6 kap. 2 §, och 7 kap. 1, 3–5, 8 och 9 §§, 8 kap. 2 §, 9 kap. 2–4 och 6 §§, 10 kap. 1 § och 11 kap. 1 § och rubrikerna närmast före 3 kap. 11 § och 5 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 3 kap. ska lyda ”Om utgivare av program m.m.”.

1 kap.

1 § I denna lag finns bestämmelser om

1. ägare och utgivare av periodiska skrifter m.m. (2 kap.),
2. utgivare av program m.m. (3 kap.),
3. utgivare m.m. av tekniska upptagningar (4 kap.),
4. bevarande av exemplar och inspelningar m.m. (5 kap.),
5. åtal och tvångsmedel (6 kap.),
6. rätt domstol i tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål (7 kap.),
7. förberedande behandling av tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål

(8 kap.),

8. huvudförhandling inför jury (9 kap.), och
9. överläggning och dom m.m. (10 kap.).

I 11 kap. finns vissa övriga bestämmelser.

2 §³ De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter ska tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Med program, databas och teknisk upptagning avses detsamma som i yttrandefrihetsgrundlagen. Med beställ-tv avses detsamma som i radio- och tv-lagen (2010:696).

¹ Prop. 2017/18:260, bet. 2018/19:KU3, rskr. 2018/19:17.

² Lagen omtryckt 2002:911.

³ Senaste lydelse 2015:663.

6 § När ställföreträdaren för en utgivare har tjänstgjort ska hans eller hennes namn anges i sändningen. Dessutom ska varje sändning av ett program i närradio avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet.

Andra trådlösa sändningar av program

11 §⁴ Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller också i fråga om

1. program som förmedlas genom satellitsändningar som utgår från Sverige, och

2. andra program än radiotidningar som får sändas utan tillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696).

Första stycket tillämpas inte i fråga om program som sänds av andra än svenska programföretag och inte är avsedda att tas emot i Sverige. I fråga om sådana program tillämpas inte några andra föreskrifter i yttrandefrihetsgrundlagen än 1 kap. 10–13 §§.

12 §⁵ Om ett programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) att sända program också bedriver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

13 §⁶ Den som utser en utgivare av andra program i trådsändningar än som avses i 12 § ska anmäla vem som har utsetts till Myndigheten för press, radio och tv.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans eller hennes uppdrag upphör, ska en ny utgivare omedelbart utses. Denne ska anmälas så som föreskrivs i första stycket.

18 §⁷ Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också när information tillhandahålls enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen av någon som avses i den paragrafens första stycke 1 a–c. Den som bedriver sådan verksamhet ska till Myndigheten för press, radio och tv anmäla vilket namn databasen har. I fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen ska namnet innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) att sända program också tillhandahåller allmänheten information ur en databas enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen, ska i stället för det som anges i 1 § första stycket gälla

– att utgivare ska utses för verksamheten, och

– att uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, ska antecknas i register hos programföretaget.

⁴ Senaste lydelse 2010:737.

⁵ Senaste lydelse 2010:737.

⁶ Senaste lydelse 2015:811.

⁷ Senaste lydelse 2015:811.

19 §⁸ Utgivningsbevis enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen utfärdas av Myndigheten för press, radio och tv på ansökan av den som bedriver verksamheten.

En ansökan ska innehålla uppgift om databasens namn, vem som bedriver verksamheten, från vilken ort informationen tillhandahålls och vem som utsetts till utgivare samt, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren. I fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen ska namnet innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift.

Ansökan ska också innehålla en teknisk beskrivning av verksamheten. Av beskrivningen ska det framgå hur information tillhandahålls allmänheten. Beskrivningen ska ha sådan omfattning att det framgår om verksamheten uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Till en ansökan ska det fogas bevis att utgivaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att utgivaren har åtagit sig uppdraget.

21 §⁹ I god tid innan ett utgivningsbevis upphör att gälla enligt 1 kap. 6 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen ska Myndigheten för press, radio och tv till den som bedriver verksamheten sända en påminnelse om att bevisets giltighetstid är begränsad till tio år och att beviset upphör att gälla, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

Beslut om att ett utgivningsbevis ska anses ha upphört att gälla vid tioårsperiodens utgång meddelas av Myndigheten för press, radio och tv.

En ansökan om förnyelse av ett utgivningsbevis enligt 1 kap. 6 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen får göras tidigast ett år före och senast på dagen för tioårsperiodens utgång. För en ansökan om förnyelse gäller i övrigt samma bestämmelser som för den första ansökan. Om en ansökan om förnyelse har gjorts i rätt tid, fortsätter beviset att gälla till dess att beslutet med anledning av ansökan har fått laga kraft.

23 §¹⁰ I 1 kap. 6 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen föreskrivs i vilka fall utgivningsbevis får återkallas. Om ett utgivningsbevis inte borde ha utfärdats på grund av risk för förväxling med namnet på en annan verksamhet, får beviset dock återkallas endast om det inom sex månader sedan beviset utfärdades visas att ansökan borde ha avslagits på grund av denna risk.

Beslut om återkallelse av utgivningsbevis meddelas av Myndigheten för press, radio och tv. I ärenden om återkallelse ska den som bedriver verksamheten och utgivaren få tillfälle att yttra sig, om det är möjligt.

26 § I varje sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen ska uppgifter lämnas om verksamhetens namn och utgivare och vem som har utsett denne. Om en ställföreträdare för utgivaren tjänstgör, ska det lämnas en uppgift om vem ställföreträdaren är. Uppgifterna ska vara lättillgängliga, tydliga och anges i anslutning till varandra.

⁸ Senaste lydelse 2015:811.

⁹ Senaste lydelse 2015:811.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:811.

27 §¹¹ Myndigheten för press, radio och tv ska föra ett register över verksamheter enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen. Registret får innehålla uppgifter om

1. databasens namn,
2. vem som bedriver verksamheten,
3. från vilken ort informationen tillhandahålls,
4. vem som utsetts till utgivare och, i förekommande fall, ställföreträdare för utgivaren,
5. en teknisk beskrivning av verksamheten, och
6. tidpunkt för utfärdande och förnyelse av utgivningsbevis.

28 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. avgifter för utdrag ur register över verksamheter enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen, och
2. ansökningsavgifter i ärenden om utgivningsbevis enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen.

30 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot det som i detta kapitel föreskrivs om skyldighet att anteckna eller anmäla utgivare. Detsamma gäller den som bedriver verksamhet med utgivningsbevis enligt 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen och som uppsåtligt eller av oaktsamhet vid behov inte anmäler ny utgivare.

Till penningböter döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot det som i detta kapitel föreskrivs om skyldighet att lämna uppgift om ställföreträdare eller att anmäla namn på verksamhet som bedrivs enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen av någon som avses i den paragrafens första stycke 1 a–c.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första och andra styckena.

4 kap.

2 § Den skyldighet att lämna vissa uppgifter som föreskrivs i 3 kap. 16 eller 20 § yttrandefrihetsgrundlagen ska fullgöras genom att uppgifterna tas in i själva den tekniska upptagningen, skriften eller bilden eller sätts fast på skivan, kassetten eller motsvarande föremål.

5 kap.

Program och tekniska upptagningar

3 §¹² Den som sänder program till allmänheten eller tillhandahåller beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller beställ-tv, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

¹¹ Senaste lydelse 2015:811.

¹² Senaste lydelse 2015:663.

2. från det att informationen inte längre tillhandahölls, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen, eller

3. från uppspelningen, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 d yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidaresändning av program genom trådnät.

4 § Den som här i landet ska utse utgivare för en teknisk upptagning är skyldig att bevara ett exemplar under ett år från det att upptagningen blev offentlig. Denna skyldighet gäller också sådana tekniska upptagningar som avses i 1 kap. 5 § andra stycket tryckfrihetsförordningen.

5 §¹³ Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, program, program i beställ-tv eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§ och att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av det som har yttrats i ett program. Polismyndigheten ska på begäran bistå Justitiekanslern med att få tillgång till sådana handlingar. Det som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål.

6 § Varje enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott har begåtts mot honom eller henne i ett program eller att han eller hon har lidit skada på grund av ett sådant brott i programmet har rätt att hos den som bedriver sändningsverksamheten kostnadsfritt ta del av en inspelning av programmet. Den enskilde har också rätt att utan kostnad få en kopia av inspelningen eller en bestyrkt utskrift av det som har yttrats i programmet. Det som sägs i detta stycke gäller dock inte, om det är uppenbart att den enskilde inte berörs av programmet på ett sådant sätt att han eller hon kan vara målsägande.

Den skyldighet som avses i första stycket vilar i fråga om sådana radiotidningar som anges i 3 kap. 7 § på ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan.

Första stycket ska tillämpas också på sådana tekniska upptagningar som innehåller en för synskadade avsedd version av en periodisk skrift som ges ut här i landet (kassettidningar). I fråga om sådana kassettidningar som avses i 4 kap. 1 § vilar skyldigheten att låta den enskilde ta del av en upptagning och få en utskrift på ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan.

7 §¹⁴ I radio- och tv-lagen (2010:696) finns ytterligare bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla inspelningar av program.

I lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument finns bestämmelser om skyldighet att lämna skrifter och upptagningar till bibliotek.

¹³ Senaste lydelse 2015:663.

¹⁴ Senaste lydelse 2010:737.

2 § I de fall som anges i 10 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen och i motsvarande fall enligt 8 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen får en befattningshavare av lägst fänriks tjänstegrad ta en tryckt skrift eller en teknisk upptagning i förvar.

7 kap.

1 § De tingsrätter som med stöd av 12 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen är behöriga att ta upp tryckfrihetsmål ska pröva tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål i de fall där den ort som avses i 2 eller 3 § ligger inom tingsrättens domkrets. Om den orten inte ligger inom domkretsen för en tingsrätt som är behörig att ta upp tryckfrihetsmål, ska målet prövas av den tingsrätt inom vars domkrets länsstyrelsen i det län där orten ligger har sitt säte.

Om det finns ett samband mellan ett mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av tryckfrihetsbrott eller yttrandefrihetsbrott och ett annat sådant mål, får målen tas upp av någon av de tingsrätter som enligt första stycket är rätt domstol. Detsamma gäller i fråga om ansökningsmål enligt 9 kap. 8 och 9 §§ tryckfrihetsförordningen och 7 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

3 §¹⁵ Avgörande för var ett yttrandefrihetsmål ska tas upp är den ort

1. varifrån ett program har utgått för sändning,
2. varifrån information som avses i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen har tillhandahållits, eller
3. där en teknisk upptagning har lämnats ut för spridning eller där brottet på annat sätt har förövats.

4 § Om någon genom att lämna eller anskaffa en uppgift för offentliggörande har medverkat till ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott, ska talan mot honom eller henne om ansvar för brott som avses i 7 kap. 22 eller 23 § tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 4 eller 5 § yttrandefrihetsgrundlagen tas upp av den tingsrätt som är rätt domstol i fråga om tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrottet. Den tingsrätt som är rätt domstol i fråga om ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott är också rätt domstol i fråga om åtal för brott som avses i 7 kap. 23 § tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen varigenom den som är ansvarig för offentliggörandet har anskaffat den uppgift vars offentliggörande innefattar tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrottet.

5 § Om talan grundas på att någon, i annat fall än det som anges i 4 §, har lämnat eller anskaffat uppgifter eller underrättelser för offentliggörande och därigenom gjort sig skyldig till brott som avses i 7 kap. 22 eller 23 § tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 4 eller 5 § yttrandefrihetsgrundlagen, ska målet prövas av den tingsrätt som ska ta upp tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål för den ort där uppgiftslämnaren har hemvist.

Är det inte känt var uppgiftslämnaren eller anskaffaren har hemvist eller saknar han eller hon hemvist i landet, ska målet prövas av den tingsrätt som ska ta upp tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål för den ort där han eller hon har lämnat eller anskaffat uppgiften eller där han eller hon har gripits eller annars uppehåller sig.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:1437.

8 § Justitiekanslern får hos rätten begära att flera mål ska handläggas i samma rättegång enligt 7 § andra stycket. Den tilltalade i det av målen som inte är tryckfrihetsmål eller yttrandefrihetsmål ska få tillfälle att yttra sig i frågan. Framställningen prövas därefter av rätten. Rättens beslut får överklagas särskilt. Om rätten har avslagit framställningen, får dock endast Justitiekanslern överklaga beslutet.

En sådan begäran som avses i första stycket får göras även av allmän åklagare, om Justitiekanslern med stöd av 7 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat sina åklagaruppgifter i yttrandefrihetsmålet. Om rätten har avslagit framställningen, får även den allmänna åklagaren överklaga beslutet.

9 § Justitiekanslern är åklagare i mål som enligt 7 § andra stycket får handläggas i samma rättegång som ett tryckfrihetsmål eller ett yttrandefrihetsmål.

Justitiekanslern får dock i fall som avses i första stycket överlämna sina åklagaruppgifter åt allmän åklagare, om Justitiekanslern med stöd av 7 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åklagaruppgifterna i yttrandefrihetsmålet.

8 kap.

2 § I mål om ansvar på grund av tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott ska rätten utreda om den åtalade är ansvarig enligt 8 kap. tryckfrihetsförordningen eller 6 kap. yttrandefrihetsgrundlagen. Vidare ska rätten i mål om skadestånd på grund av sådana brott utreda om skadeståndsanspråket enligt 11 kap. tryckfrihetsförordningen eller 9 kap. yttrandefrihetsgrundlagen kan riktas mot svaranden.

Om det är nödvändigt ska rätten meddela beslut i de frågor som avses i första stycket.

9 kap.

2 § Den som har utsetts att tjänstgöra i juryn ska genom rättens försorg skriftligen kallas till huvudförhandlingen. I kallelsen ska den tid anges inom vilken anmälningar om laga förfall bör ha nått rätten. Kallelsen ska också innehålla en upplysning om det ansvar för kostnader som enligt 4 § andra stycket kan åläggas juryledamoten om han eller hon uteblir utan laga förfall.

3 § Om en juryledamot har styrkt laga förfall, ska en suppleant från samma grupp av juryledamöter inkallas till tjänstgöring. Suppleanterna kallas i den ordning i vilken de har lottats ut till suppleanter.

Om rätten finner att en juryledamot inte har styrkt laga förfall, ska juryledamoten underrättas om det.

4 § Om en juryledamot uteblir från huvudförhandlingen, ska en suppleant inkallas, om uppskov med målet därigenom kan undvikas.

Om den uteblivna ledamoten inte har laga förfall, ska han eller hon åläggas att ersätta staten och parterna de kostnader som hans eller hennes försummelse orsakat om förhandlingen måste ställas in. Rätten får dock minska ersättningen till ett skäligt belopp.

6 § Vid huvudförhandlingen får juryledamöterna med rättens tillstånd framställa frågor till parter, vittnen, sakkunniga eller andra.

Vid fortsatt huvudförhandling ska juryn bestå av samma medlemmar som före avbrottet.

10 kap.

1 § Juryn ska omedelbart utse en ordförande och överlägga i enrum om den eller de frågor som rätten har framställt. Om det begärs av en juryledamot, ska juryn under överläggningen sammanträda med rätten för att inhämta upplysningar om vad som föreskrivs i lag. Juryn får inte i rättens närvaro överlägga om sitt svar eller genomföra omröstning.

Juryn ska besvara de frågor som rätten har framställt med ja eller nej. Juryn får inte skiljas åt innan alla frågor har besvarats.

11 kap.

1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ersättning till juryledamöter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Mathias Säfsen
(Justitiedepartementet)